

DECIZIA nr.338 din 9 iulie 2024

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.7 din Legea nr.314/2001 pentru reglementarea situației unor societăți comerciale

Nepublicată

Marian Enache	- președinte
Cristian Deliorga	- judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	- judecător
Laura-Iuliana Scântei	- judecător
Gheorghe Stan	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Elena-Simina Tănăsescu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Irina Loredana Gulie	- magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.7 raportat la art.1 din Legea nr.314/2001 pentru reglementarea situației unor societăți comerciale, excepție ridicată de Irimia Ion în Dosarul nr.2196/120/2019 al Curții de Apel Ploiești – Secția a II-a civilă, și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr.1135D/2020.

2. Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 14 mai 2024, cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Dărăngă Ioana-Codruța, fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, când, având în vedere cererea de amânare a dezbaterilor, în temeiul art.57 și al art.58 alin.(4) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, Curtea a dispus amânarea pronunțării pentru data de 28 mai 2024. La această dată, având în vedere imposibilitatea constituirii cvorumului legal de ședință la acest termen, în temeiul art.51 alin.(1) teza întâi din Legea nr.47/1992, a dispus amânarea pronunțării pentru data de 3 iunie 2024, când, pentru același motiv, în temeiul art.51 alin.(1) teza întâi din Legea nr.47/1992, Curtea a amânat pronunțarea asupra cauzei pentru data de 9 iulie 2024, când a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

3. Prin Încheierea din 10 iunie 2020, pronunțată în Dosarul nr.2196/120/2019, **Curtea de Apel Ploiești – Secția a II-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.7 raportat la art.1 din Legea nr.314/2001 pentru reglementarea situației unor societăți comerciale.** Excepția a fost ridicată de Irimia Ion într-o cauză având ca obiect soluționarea apelului declarat împotriva Sentinței nr.1139 din 21 octombrie 2019, pronunțate de Tribunalul Dâmbovița, prin care s-a respins cererea de constatare a transferului dreptului de proprietate către asociatul reclamant, în temeiul art.237 din Legea nr.31/1990, asupra unui imobil din patrimoniul unei societăți dizolvate și radiate.

4. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** se susține, în esență, că prevederile art.7 din Legea nr.314/2001, privind incidența art.477 din Codul civil de la 1864, încalcă dreptul de proprietate privată al autorului excepției garantat de art.44 din Constituție. Se consideră că, în urma dizolvării de drept și a radierii unei societăți comerciale în temeiul art.1 din Legea nr.314/2001 pentru nemajorarea capitalului social la nivelul minim stabilit prin Legea nr.31/1990, în termenul de 60 de zile de la data intrării în vigoare a Legii nr.314/2001, dreptul de proprietate asupra bunului imobil constând într-un teren intravilan, aparținând societății radiate, a revenit autorului excepției (în calitate de asociat unic al societății dizolvate de drept și radiate) în temeiul art.237 din Legea societăților nr.31/1990 (art.231 în forma Legii nr.31/1990 de la data radierii societății care prevedea că dizolvarea unei societăți cu răspundere limitată cu asociat unic atrage transmiterea universală a patrimoniului societății către asociatul unic, fără lichidare).

5. Autorul excepției consideră neconstituțională sintagma „*nu au intrat în proprietatea altor persoane până la data dizolvării de drept ori în cadrul procedurii lichidării*” din art.7 din Legea nr.314/2001, apreciind că norma crează discriminări, pe de o parte, între asociații/acționarii care primesc în patrimoniu bunurile societăților dizolvate de drept și radiate conform Legii nr.314/2001, respectiv până la data dizolvării ori în cadrul procedurii de lichidare, dacă aceasta s-a derulat, și asociații/acționarii societăților dizolvate la cererea oricărei persoane interesate sau a Oficiului Național al Registrului

Comerțului, pe de altă parte, în cazurile prevăzute la art.237 din Legea nr.31/1990 și pentru care legiuitorul a prevăzut la alin.(13) că bunurile rămase în patrimoniul persoanei juridice radiate din registrul comerțului le revin acționarilor/asociaților.

6. Se mai susține că modalitatea prin care textul de lege criticat dispune asupra patrimoniului societății comerciale este de natură să afecteze și prevederile constituționale cuprinse în art.45 – *Libertatea economică* și art.46 – *Dreptul la moștenire*, criticile nefiind motivate.

7. **Curtea de Apel Ploiești – Secția a II-a civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată. În acest sens, consideră că prevederile art.7 din Legea nr.314/2001 contravin dispozițiilor art.16 și art.44 din Constituție, dat fiind faptul că, pe lângă sancțiunea dizolvării de drept și radierii societății, în temeiul legii menționate, este prevăzută și o modalitate de trecere a bunurilor societății radiate în proprietatea statului, fiind astfel sancționați chiar asociații unei astfel de societăți în condițiile în care, în cazul celorlalte cazuri de dizolvare și lichidare a unei societăți reglementate de Legea societăților nr.31/1990, pentru cauze și ele imputabile asociaților (art.232 din Legea nr.31/1990, forma în vigoare la data radierii, devenit prin modificările ulterioare art.237) nu este reglementată o astfel de sancțiune pentru asociații sau acționarii societăților comerciale dizolvate și radiate. Bunurile societății dizolvate de drept în baza art.1 din legea criticată, care nu au fost valorificate în cadrul procedurii lichidării, trec astfel, în baza legii, în proprietatea statului, fiind considerate, prin lege, bunuri abandonate.

8. Se apreciază că societatea comercială se constituie pe baza actului constitutiv, aflându-se în raporturi juridice cu asociații, iar faza lichidării societății implică operațiunile de acoperire/satisfacere a creanțelor creditorilor și repartizarea activului net rămas către asociați, potrivit drepturilor acestora. În aceste condiții, se consideră că bunurile rămase în proprietatea persoanei juridice radiate din registrul comerțului nu au aceeași situație juridică precum cea a bunurilor fără stăpân sau abandonate, nefiind vorba despre o situație juridică incertă a bunurilor în discuție, ci acestea trebuie să le revină asociaților. Se apreciază că textul de lege criticat instituie o expropriere și o confiscare, în detrimentul drepturilor societare ale asociaților, încalcând prevederile art.44 alin.(1) și (3) din Constituție.

9. Instanța consideră că normele legale criticate nu contravin dispozițiilor art.45 și 46 din Constituție, apreciind că autorul excepției nu a formulat în mod concret veritabile critici de neconstituționalitate.

10. Potrivit prevederilor art.30 alin.(1) din Legea nr.47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, republicată, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.d) din Constituție, precum și ale art.1 alin.(2), ale art.2, 3, 10 și 29 din Legea nr.47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, potrivit încheierii de sesizare, îl constituie dispozițiile art.7 raportat la art.1 din Legea nr.314/2001 pentru reglementarea situației unor societăți comerciale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.338 din 26 iunie 2001. Analizând motivarea excepției, Curtea reține că obiectul acesteia îl reprezintă dispozițiile art.7 din Legea nr.314/2001, în forma în vigoare la data radierii societății, potrivit cărora *„În cazul în care bunurile imobile și mobile din patrimoniul societăților comerciale prevăzute la art.1 și 6 nu au intrat în proprietatea altor persoane până la data dizolvării de drept ori în cadrul procedurii lichidării, sunt aplicabile, după data radierii societăților comerciale, dispozițiile art.477 din Codul civil.”*

14. Art.1 din Legea nr.314/2001 a stabilit că *„Societățile comerciale care în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi nu își vor fi majorat capitalul social la nivelul minim stabilit de Legea nr.31/1990 privind societățile comerciale, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.33 din 29 ianuarie 1998, sunt dizolvate de drept și intră în lichidare pe această dată”*. Art.477 din Codul civil de la 1864 prevedea că *„Toate averile vacante și fără stăpâni, precum și ale persoanelor care mor fără moștenitori, sau ale căror moșteniri sunt lepădate, sunt ale domeniului public”*.

15. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art.16 - *Egalitatea în drepturi*, art.44 – *Dreptul de proprietate privată*, art.45 – *Libertatea economică* și art.46 – *Dreptul la moștenire*.

(1) *Aspecte prealabile privind legislația incidentă în materie*

16. Ordonanța de urgență nr.32/1997 pentru modificarea și completarea Legii nr 31/1990 privind

societățile comerciale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.133 din 27 iunie 1997, aprobată și modificată prin Legea nr.195/1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.335 din 25 noiembrie 1997, a stabilit atât nivelul capitalului social minim al societăților comerciale, cât și obligația societăților pe acțiuni, în comandită pe acțiuni și cu răspundere limitată existente, care nu aveau capitalul social minim prevăzut la art.10 și 11 din lege, să îl completeze în termen de un an de la data intrării în vigoare a ordonanței de urgență, termen ce a fost prorogată ulterior, până la data de 30 iunie 1999, prin Ordonanța de urgență nr.16/1998 pentru prorogarea termenului prevăzut la art.VI alin.1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.32/1997 pentru modificarea și completarea Legii nr.31/1990 privind societățile comerciale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.359 din 22 septembrie 1998, aprobată prin Legea nr.237/1998. În cazul nerespectării obligației de majorare a capitalului social în termenul legal, tribunalul, la cererea statului, prin Ministerul Finanțelor, ori a camerelor de comerț și industrie teritoriale sau a oricărei persoane interesate dispunea dizolvarea societății. Pentru motive întemeiate, tribunalul putea acorda un termen de cel mult 6 luni pentru completarea capitalului social.

17. În *Expunerea de motive* la proiectul Legii pentru reglementarea situației unor societăți comerciale, devenită după adoptarea de către Parlament, Legea nr.314/2001, Guvernul, în calitate de inițiator, a arătat că deși capitalul social minim a fost stabilit la un nivel modic, aproximativ o treime din numărul total al societăților comerciale înmatriculate în registrul comerțului (circa 200.000 de societăți) nu s-a conformat legii întrucât fie o parte dintre aceste societăți și-a încetat în fapt existența, iar reprezentanții lor nu au înțeles să efectueze formalitățile de dizolvare, lichidare și radiere datorită cheltuielilor aferente, fie alte societăți nu mai au sedii sau asociații lor au dispărut. Atât Legea nr.31/1990, cât și Ordonanța de urgență nr.32/1997 au prevăzut posibilitatea dizolvării judecătorești a societăților care nu și-au majorat capitalul social minim, dar procedura presupunea costuri de miliarde de lei în sarcina statului, motiv pentru care a fost promovată în mod excepțional și prin derogare de la dispozițiile de drept comun, soluția legislativă a dizolvării prin efectul legii și radierea din oficiu, fără nicio altă formalitate, a societăților menționate. Lichidarea societăților comerciale dizolvate urma să se finalizeze până la data de 30 iunie 2001 pentru a se da posibilitatea creditorilor să-și valorifice creanțele, expunerea de motive nefăcând nicio referire la situația juridică ulterioară a bunurilor existente în patrimoniul societăților radiate.

18. Legea nr.314/2001 în forma publicată în Monitorul Oficial al României nr.338 din 26 iunie 2001 a prevăzut la art.1 dizolvarea de drept și lichidarea societăților care, în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, nu își vor fi majorat capitalul social la nivelul minim stabilit de Legea nr.31/1990, republicată.

19. Sub aspect procedural, legea a prevăzut că dizolvarea de drept a societăților comerciale prevăzute la art.1, se constată prin încheiere a judecătorului delegat la registrul comerțului, la sesizarea camerelor de comerț și industrie teritoriale sau a statului, prin Ministerul Finanțelor Publice și organele sale teritoriale, cu procedura necontencioasă, iar încheierea judecătorului delegat este supusă numai recursului. Tribunalul poate admite recursul atunci când constată că societatea comercială a fost în imposibilitate de a se conforma dispozițiilor art.1 și îi poate acorda un termen de cel mult 3 luni pentru completarea capitalului social. Dacă societatea comercială nu își va completa capitalul social în termenul nou acordat de tribunal aceasta se dizolvă de drept și se radiază, din oficiu, din registrul comerțului, pe data expirării aceluia termen. În situația în care nu s-a declarat recurs sau recursul împotriva încheierii judecătorului delegat a fost respins, societatea comercială dizolvată de drept se radiază din oficiu, fără nici o altă formalitate. Lichidarea societăților comerciale dizolvate de drept potrivit art.1 din lege, se face cel mai târziu în termen de 9 luni (termenul inițial a fost de 6 luni) de la data intrării în vigoare a legii sau dacă este declanșată la cererea creditorilor, se face cel mai târziu în termen de un an de la data hotărârii de numire a lichidatorilor. Pe data lichidării societățile comerciale prevăzute la art.1 se radiază, din oficiu, din registrul comerțului.

20. Până la modificarea prin Ordonanța de urgență nr.181/2001 privind modificarea și completarea Legii nr.314/2001 pentru reglementarea situației unor societăți comerciale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.844 din 28 decembrie 2001, aprobată și modificată prin Legea nr.428/2002 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.181/2001 privind modificarea și completarea Legii nr.314/2001 pentru reglementarea situației unor societăți comerciale, procedura dizolvării de drept și a radierei din oficiu prevăzute de art.1 din Legea nr.314/2001 s-a aplicat și societăților cu răspundere limitată cu asociat unic, constituite cu încălcarea dispozițiilor art.14 din Legea nr.31/1990.

21. Ultima intervenție legislativă cu referire la aplicarea Legii nr.314/2001 este cuprinsă în art.V din Legea nr.152/2015 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul înregistrării în registrul comerțului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.519 din 13 iulie 2015, care a statuat o procedură de radiere din oficiu a societăților aflate în lichidare de mai mult de 7 ani: „În cazul

societăților aflate sub incidența **Legii nr.314/2001** pentru reglementarea situației unor societăți comerciale, cu modificările și completările ulterioare, și a **Legii nr.359/2004** privind simplificarea formalităților la înregistrarea în registrul comerțului a persoanelor fizice, asociațiilor familiale și persoanelor juridice, înregistrarea fiscală a acestora, precum și la autorizarea funcționării persoanelor juridice, cu modificările și completările ulterioare, **Oficiul Național al Registrului Comerțului** procedează la radierea, din oficiu, a societăților aflate în lichidare de mai mult de 7 ani”.

22. Cu privire la patrimoniul societăților dizolvate și radiate, art.7 din Legea nr.314/2001 a instituit, în privința bunurilor imobile și mobile din patrimoniul societăților comerciale care nu au intrat în proprietatea altor persoane până la data dizolvării de drept ori în cadrul procedurii lichidării, aplicarea regimului juridic prevăzut de art.477 din Codul civil din 1864 în privința averilor vacante și a bunurilor abandonate sau fără stăpân.

23. Așadar, analizând comparativ prevederile **Legii nr.314/2001** și pe cele ale **Legii societăților nr.31/1990** (respectiv forma republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.33 din 29 ianuarie 1998), valabile pe perioada de aplicare a Legii nr.314/2001, care s-a aplicat în privința societăților comerciale care în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a legii, nu își vor fi majorat capitalul social la nivelul minim stabilit, Curtea reține anumite similitudini între cele două acte normative, dar și particularități care le diferențiază.

24. Legea nr.314/2001 a instituit în mod excepțional și prin derogare de la dreptul comun reprezentat de Legea nr.31/1990, un caz de dizolvare de drept a societăților comerciale care în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a legii, nu își vor fi majorat capitalul social la nivelul minim stabilit de Legea nr.31/1990. Dizolvarea de drept era urmată de lichidarea societăților în termenul prevăzut de art.5, și de radierea din oficiu, a societății respective, din registrul comerțului, pe data lichidării. În privința bunurilor societății radiate, în cazul în care bunurile imobile și mobile din patrimoniul societății nu au intrat în proprietatea altor persoane până la data dizolvării de drept ori prin lichidare, art.7 din lege a prevăzut aplicarea directă, în baza legii, a prevederilor art.477 din Codul civil de la 1864. Fără nicio altă procedură prealabilă de verificare a îndeplinirii condițiilor legale specifice dobândirii dreptului de proprietate privată de către stat, art.7 a instituit o prezumție legală conform căreia toate bunurile societății, după data radierii acesteia, aparțin domeniului public al statului în temeiul art.477 din Codul civil de la 1864, fără a face distincția dacă provin dintr-o moștenire vacantă sau dacă sunt bunuri fără stăpân sau abandonate, norma de trimitere având următorul cuprins: „*toate averile vacante și fără stăpîni, precum și ale persoanelor care mor fără moștenitori, sau ale căror moșteniri sînt lepădate, sînt ale domeniului public*”.

25. În paralel, Legea nr.31/1990 (respectiv forma republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.33 din 29 ianuarie 1998) a continuat să reglementeze cazuri de dizolvare a societăților comerciale la cererea asociațiilor, a camerei de comerț și industrie teritoriale sau a oricărei persoane interesate (art.222 – 232), inclusiv pentru cazul reducerii capitalului social sub minimul legal, dizolvarea societății având ca efect deschiderea procedurii lichidării (cu excepția fuziunii ori a divizării totale). Potrivit art.231, dizolvarea unei societăți cu răspundere limitată cu asociat unic atrage transmiterea universală a patrimoniului societății către asociatul unic, fără lichidare. Totodată, forma în vigoare a Legii nr.31/1990 prevede în aceeași materie dizolvarea societății, prin hotărâre judecătorească, la cererea oricărei persoane interesate, precum și a Oficiului Național al Registrului Comerțului, în cazul în care societatea nu și-a completat capitalul social, în condițiile legii [art.237 alin.(1)], iar bunurile rămase din patrimoniul persoanei juridice radiate din Registrul Comerțului, în condițiile alin.(8) - (10), le revin acționarilor/asociațiilor [art.213 alin.(13)]. Totodată, transmiterea către asociații/acționari a dreptului de proprietate asupra bunurilor rămase după plata creditorilor are loc la data radierii societății din Registrul Comerțului [Art.260 alin.(6¹)], iar Registrul Comerțului va elibera fiecărui asociat/acționar un certificat constatator al dreptului de proprietate asupra activelor distribuite, în baza căruia asociatul/acționarul poate proceda la înscrierea bunurilor imobile în cartea funciară [Art.260 alin.(6²)]. Registratorul de registrul comerțului, prin încheiere, constată încheiată lichidarea și dispune radierea societății pe baza raportului final de lichidare și a situațiilor financiare de lichidare prin care se prezintă situația patrimoniului, a creanțelor și repartizarea activelor rămase, după caz. [Art.260 alin.(10)], iar bunurile rămase din patrimoniul societății radiate din registrul comerțului, în condițiile prezentului articol, revin acționarilor/asociațiilor, în condițiile legii [Art.260 alin.(11)].

(2) *Jurisprudența Curții Constituționale cu privire la soluția legislativă criticată în prezenta cauză*

26. Curtea reține că prevederile legale criticate au mai constituit obiect al controlului de constituționalitate, prin raportare la dispozițiile art.16 și 44 din Constituție, și cu o motivare similară.

27. Prin **Decizia nr.642 din 5 octombrie 2006**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.953 din 27 noiembrie 2006, ale cărei considerente au fost reluate apoi și în **Decizia nr.841 din 17 noiembrie 2020**, publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr.301 din data de 25 martie 2021, Curtea a reținut că, potrivit textului de lege criticat, societățile comerciale care nu și-au majorat

capitalul social, în condițiile legii, sunt dizolvate de drept și intră în lichidare, iar bunurile mobile și imobile care nu au intrat în proprietatea acționarilor sau a altor persoane, până la data dizolvării de drept ori în cadrul procedurii lichidării, trec în proprietatea statului, în temeiul art.477 din Codul civil de la 1864, potrivit căruia bunurile fără stăpân și succesiunile vacante aparțin domeniului privat al statului sau al unităților administrativ-teritoriale. Curtea a reținut că legiuitorul a prevăzut dizolvarea de drept a societăților comerciale ca măsură sancționatorie pentru nerespectarea obligației majorării capitalului social, la nivelul minim stabilit de Legea societăților nr.31/1990, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1066 din 17 noiembrie 2004, iar subsecvent, a dispus prin lege, măsura trecerii în proprietatea statului a bunurilor societății care nu au fost valorificate în cadrul procedurii lichidării. Prin deciziile antereferte, Curtea a justificat măsura trecerii în proprietatea statului a bunurilor societății radiate exclusiv pe „*preocuparea legiuitorului de a evita situația existenței unui bun fără stăpân, în exercitarea competenței sale constituționale de a stabili cadrul juridic pentru exercitarea atributelor dreptului de proprietate, stabilite prin dispozițiile art.44 alin.(1) teza a doua din Legea fundamentală*”, considerând că această modalitate de trecere a unor bunuri în proprietatea statului nu echivalează cu o confiscare, întrucât „*la data trecerii în proprietatea statului, nu exista niciun titular al dreptului de proprietate, ele fiind asimilate bunurilor fără stăpân*”.

28. Analizând un alt caz de dizolvare de drept a societăților comerciale, în urma omisiunii de a preschimba certificatul de înmatriculare și pe cel de înregistrare fiscală cu noul certificat de înregistrare conținând codul unic de înregistrare, până la data de 31 decembrie 2004, prin **Decizia nr.382 din 28 mai 2019**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.566 din 10 iulie 2019, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că prevederile art.31 alin.(7) din Legea nr.359/2004 privind simplificarea formalităților la înregistrarea în registrul comerțului a persoanelor fizice, asociațiilor familiale și persoanelor juridice, înregistrarea fiscală a acestora, precum și la autorizarea funcționării persoanelor juridice, forma anterioară modificării prin Legea nr.360/2006, care prevedeau că "*Bunurile rămase în patrimoniul persoanei juridice după radierea acesteia din registrul comerțului, în condițiile alin.(5) și (6), se consideră bunuri abandonate*", **încalcă prevederile art.44 din Constituție**. Prin decizia menționată, considerentele 32-34, Curtea a reținut că opțiunea legiuitorului de a califica bunurile rămase în patrimoniul persoanei juridice ca fiind bunuri abandonate nu este o măsură necesară atingerii scopului legitim urmărit, respectiv acela de a responsabiliza, disciplina și totodată de a sancționa persoana juridică/societatea comercială pentru nerespectarea dispozițiilor legale care instituiau obligația de preschimbare a certificatului de înmatriculare și a celui de înregistrare fiscală, ci, dimpotrivă, reprezintă o măsură disproporționată care depășește cadrul constituțional referitor la garantarea dreptului de proprietate privată. Curtea a mai reținut că reglementarea de lege criticată este nejustificată și prin prisma faptului că sancțiunea aplicată persoanei juridice se răsfrânge, implicit, și asupra asociațiilor societății dizolvate și, ulterior, radiate din registrul comerțului, astfel încât a constatat că atribuirea regimului de bunuri abandonate ca sancțiune pentru lipsa de diligență a persoanei juridice reprezintă o măsură care depășește limitele a ceea ce este necesar pentru atingerea scopului avut în vedere, iar măsura legislativă adoptată de legiuitor nu urmărește un scop legitim, ci pune în discuție problema îmbogățirii fără justă cauză a statului, nefiind motivată de interesul sau de utilitatea publică, ceea ce echivalează cu o confiscare a patrimoniului persoanei juridice, având drept consecință suprimarea dreptului de proprietate al persoanei juridice și, implicit, al asociațiilor /acționarilor acesteia.

29. Față de cele reținute prin aceste decizii, **Curtea, prin prezenta decizie, urmează să își reconsidere jurisprudența cu privire la prevederile art.7 din Legea nr.314/2001**, care instituie măsura trecerii în proprietatea statului a bunurilor mobile și imobile ale societăților comerciale dizolvate de drept și radiate pentru nerespectarea obligației majorării capitalului social, la nivelul minim stabilit de Legea nr.31/1990, în baza art.1 din Legea nr.314/2001, prin aplicarea, după data radierii societăților respective, a dispozițiilor art.477 din Codul civil de la 1864.

30. În acest sens, Curtea reține că, în jurisprudența sa, a preluat doctrina dreptului viu, care produce efecte directe în privința determinării conținutului normativ al normei de referință, și anume Constituția, iar, în această privință, Curtea este unica autoritate jurisdicțională care are competența de a realiza o asemenea interpretare [ad similib, Decizia nr.276 din 10 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.572 din 28 iulie 2016, paragraful 19]. Spre exemplu, prin Decizia nr.766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.549 din 3 august 2011, și prin Decizia nr.356 din 25 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.691 din 22 septembrie 2014, **reținând că dreptul este viu, Curtea a impus ca și normele de referință în realizarea controlului de constituționalitate să prevadă o protecție juridică sporită subiecților de drept**. Evoluția ascendentă a acestei protecții este evidentă în jurisprudența Curții Constituționale, aspect care îi permite să stabilească noi exigențe în sarcina legiuitorului sau să adapteze exigențele constituționale deja existente în diverse domenii ale dreptului (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.308 din 12 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.585 din 2 august 2016, paragraful

31).

(3) Situația de fapt și de drept invocată de autorul excepției

31. Autorul excepției arată că a înființat la data de 20 mai 1991, ca asociat unic, o societate comercială cu răspundere limitată, iar prin Contractul de vânzare-cumpărare autentificat sub nr.9404 din 19 august 1992, societatea a cumpărat un teren intravilan, pe care a edificat două construcții în baza Autorizațiilor de construire nr.58/14.04.1993 și nr.109/14.04.1993, ambele eliberate de Primăria Mun. Târgoviște pe numele autorului, terenul și construcțiile fiind înregistrate pe rolul fiscal al autorului excepției, acesta achitând impozitele aferente.

32. Întrucât societatea comercială a fost dizolvată de drept și radiată din oficiu conform Certificatului constatator nr.6893/12.03.2002 emis de Camera de comerț, Industrie și Agricultură Dâmbovița, pentru neîndeplinirea obligației prevăzute de art.1 din Legea nr.314/2001, reclamantul, în calitate de asociat unic, a chemat în judecată pârâții Unitatea administrativ-teritorială Târgoviște, Oficiul Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul Dâmbovița și Direcția Generală a Finanțelor Publice Ploiești, prin Administrația Județeană a Finanțelor Publice Dâmbovița, solicitând Tribunalului Dâmbovița pronunțarea unei hotărâri prin care să se constate transferul dreptului de proprietate asupra terenului societății radiate către asociatul unic – persoană fizică conform art.237 din Legea nr.31/1990 și să se dispună obligarea Oficiului Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul Dâmbovița la eliberarea unui certificat constatator al dreptului de proprietate în vederea înscrierii dreptului de proprietate în cartea funciară.

(4) Analiza excepției de neconstituționalitate

33. Curtea reține că, prin derogare de la dreptul comun în materie – respectiv art.237 din Legea nr.31/1990, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1066 din 17 noiembrie 2004, astfel cum a fost modificat și completat prin art.129 pct.46-52 din Legea nr.265/2022 privind registrul comerțului și pentru modificarea și completarea altor acte normative cu incidență asupra înregistrării în registrul comerțului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.750 din 26 iulie 2022 -, prevederile art.1 din Legea nr.314/2001 (actul normativ criticat în prezenta cauză), au instituit un caz de dizolvare de drept (prin efectul legii), a societăților, pentru neîndeplinirea unei obligații legale, respectiv pentru nemajorarea capitalului social la nivelul minim prevăzut de Legea nr.31/1990, republicată, în termenul de 60 de zile de la intrarea în vigoare a legii criticate, precum și radierea din oficiu, fără nicio altă formalitate, a societăților menționate.

34. Potrivit art.7 din Legea nr.314/2001, textul de lege care face obiectul controlului de constituționalitate în prezenta cauză, pentru bunurile imobile și mobile din patrimoniul societăților comerciale dizolvate și radiate, care nu au intrat în proprietatea altor persoane până la data dizolvării de drept ori în cadrul procedurii lichidării, devin aplicabile, după data radierii societăților comerciale, dispozițiile art.477 din Codul civil din 1864, referitoare la dobândirea de către stat, a bunurilor fără stăpân sau abandonate, precum și a celor care fac provin din moșteniri vacante sau au aparținut persoanelor care mor fără moștenitori. Astfel textul de lege criticat instituie, pe lângă sancțiunea dizolvării de drept și a radierii din oficiu a societății, și o modalitate de trecere *ope legis* a bunurilor societății în cauză, în „domeniul public”, al statului. Textul de lege a fost interpretat ulterior, prin dispozițiile art.25 din Legea nr.213/1998 care prevedea că „*în accepțiunea prezentei legi, prin sintagma domeniul public, cuprinsă în art.477 din Codul Civil, se înțelege domeniul privat al statului sau al unităților administrativ-teritoriale, după caz*”.

35. În prezent, dispozițiile art.477 din Codul civil din 1864, în ceea ce privește moștenirile vacante deschise după intrarea în vigoare a Codului civil din 2009, au corespondent în **art.553 alin.(3) din Codul civil din 2009**, potrivit cărora moștenirile vacante, altele decât cele din străinătate, se constată prin certificat de vacanță succesorală și intră în domeniul privat al comunei, orașului sau municipiului, după caz, fără înscriere în cartea funciară. Totodată, dispozițiile art.477 din Codul civil din 1864, în ceea ce privește dobândirea bunurilor fără stăpân, se regăsesc în prezent în cuprinsul **art.562 alin.(2) din Codul civil din 2009**, care prevede că proprietarul poate abandona bunul său mobil sau poate renunța, prin declarație autentică, la dreptul de proprietate asupra bunului imobil, înscris în cartea funciară. Dreptul se stinge în momentul părăsirii bunului mobil, iar dacă bunul este imobil, prin înscrierea în cartea funciară, în condițiile legii, a declarației de renunțare. În același sens, un alt act normativ relevant în privința regimului juridic și a modului de dobândire a bunurilor mobile abandonate sau fără stăpân este reprezentat de **Legea nr.421/2002 privind regimul juridic al vehiculelor fără stăpân sau abandonate pe terenuri** aparținând domeniului public sau privat al statului ori al unităților administrativ-teritoriale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.482 din 5 iulie 2002, potrivit căruia dobândirea dreptului de proprietate privată asupra acestor bunuri mobile, de către unitatea administrativ-teritorială, se realizează prin dispoziție a primarului, act administrativ care rămâne fără obiect în situația în care proprietarul sau deținătorul legal își manifestă opțiunea de a achita cu titlu de amendă, o sumă de bani.

36. Așadar, potrivit actului normativ criticat în prezenta cauză, nemajorarea capitalului social până la nivelul minim prevăzut de lege a atras dizolvarea de drept a persoanelor juridice în cauză. Potrivit art.233 alin.(1) din Legea nr.31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dizolvarea societății are ca efect **deschiderea procedurii lichidării**. Dizolvarea are loc fără lichidare, în cazul fuziunii ori divizării totale a societății sau în alte cazuri prevăzute de lege, situație reglementată prin art.4 și 5 din Legea nr.314/2001, potrivit căreia, dacă nu s-a declarat recurs sau recursul împotriva încheierii judecătorului delegat a fost respins, societatea comercială dizolvată de drept se radiază din oficiu, fără nici o altă formalitate, iar lichidarea societăților în cauză se face cel mai târziu în termen de 6 luni (termen modificat ulterior, la 9 luni) de la data intrării în vigoare a legii.

37. Art.7 din Legea nr.314/2001 instituie o procedură excepțională și derogatorie de la dreptul comun reprezentat de Legea nr.31/1990 care presupune trecerea cu celeritate din patrimoniul unei societăți comerciale, a bunurilor sale mobile și imobile, în patrimoniul statului, ceea ce **echivalează cu o expropriere contrară art.44 alin.(3) din Constituție** întrucât operează în alte condiții decât cele stabilite prin Legea fundamentală, respectiv nu este o expropriere pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire. Totodată, trecerea în proprietatea privată a statului a unor bunuri aparținând altor persoane juridice private, ca măsură sancționatorie inclusiv pentru asociații/acționarii societății radiate, pentru neîndeplinirea unei obligații legale ce revine societății comerciale care a fost sancționată cu dizolvarea de drept și intrarea în lichidare, instituită prin art.7 criticat, **echivalează cu o confiscare, contrară exigențelor constituționale stabilite prin art.44 alin.(8)**, potrivit căruia „*Averea dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă*”. În lipsa probării caracterului ilicit al dobândirii bunurilor supuse măsurii de trecere în proprietatea privată a statului și a inexistenței unei hotărâri judecătorești definitive, în acest sens, **soluția reglementată prin art.7 din Legea nr.314/2001 înlătură prezumția de dobândire licită a averii și este neconstituțională**.

38. Or, îngrădirile dreptului de proprietate reglementate prin legi speciale, în aplicarea principiului constituțional prevăzut la art.44 alin.(1) teza a doua din Constituție, nu pot fi nici confundate și nici convertite prin lege, în moduri de dobândire de către stat a dreptului de proprietate asupra bunurilor considerate fără stăpân, bunurilor abandonate de proprietari sau a celor provenite din moșteniri vacante, cum sunt cele reglementate prin art.477 din Codul civil din 1864 [actual art.553 alin.(3) și art.562 alin.(2) din Codul civil din 2009], la care face trimitere art.7 din Legea nr.314/2001 ca fiind norma aplicabilă în cazul societăților dizolvate de drept și radiate din oficiu pentru că nu și-au majorat capitalul social minim la nivelul stabilit prin Legea nr.31/1990.

39. Procedura majorării capitalului social al societăților comerciale era reglementată de dispozițiile art.202 – 216 din Legea nr.31/1990 (forma republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.33 din 29 ianuarie 1998, aplicabilă la data intrării în vigoare a Legii nr.314/2001), în termenele și condițiile prevăzute de aceste norme, iar lichidarea patrimoniului după dizolvarea societății comerciale în situația în care aceasta nu și-a completat capitalul social minim până la nivelul legal, era de asemenea reglementată în mod expres, în dispozițiile art.222 - 232 din Legea nr.31/1990 (forma republicată din 29 ianuarie 1998). Transmiterea patrimoniului societăților dizolvate, fără lichidare, se realiza în mod diferit, în funcție de forma de organizare a societății. Astfel, prin efectul legii, transmiterea universală a patrimoniului unei societăți cu răspundere limitată, cu asociat unic, se realizează către asociatul unic, fără lichidare [art.231 alin.(1) din Legea nr.31/1990], iar bunurile rămase din patrimoniul celorlalte societăți comerciale radiate, ca urmare a neparcurgerii procedurii lichidării, revin asociaților /acționarilor.

40. În cazul dizolvării de drept a societăților comerciale conform art.1 din Legea nr.314/2001, dizolvarea este urmată în mod obligatoriu, de operațiunea lichidării acesteia, prin realizarea activului și plata pasivului. Aceasta are ca efect, pe de o parte, rezolvarea situației juridice a societăților comerciale avută în vedere de reglementarea specială și, pe de altă parte, protecția juridică a patrimoniului ce cuprinde și capitalul social al societăților comerciale constituit prin aportul societăților. Însă, potrivit art.7 din Legea nr.314/2001, bunurile rămase după operațiunea lichidării și în urma radierii societății comerciale trec în mod direct, în baza legii, în proprietatea privată a statului, ceea ce **echivalează cu o îmbogățire fără justă cauză**, această măsură nefiind motivată de interesul sau utilitatea publică.

41. Indiferent dacă are loc o dizolvare de drept a societății comerciale, urmată obligatoriu de lichidare, în urma căreia rămân bunuri în patrimoniul societății, după data radierii acesteia, așa cum prevede ipoteza – premisă de la art.7 din Legea nr.314/2001, sau are loc o dizolvare a societății, la cererea unei persoane interesate, urmată de radiere fără lichidare, **patrimoniul persoanei juridice subzistă**, din punct de vedere juridic, și trebuie să fie transmis, de la data radierii, asociaților/acționarilor respectivei persoane juridice, deopotrivă în drepturi (active) și obligații (pasive), fiecăruia proporțional cu cota sa de participare la capitalul social al persoanei juridice radiate.

42. În acest sens, Curtea Constituțională s-a pronunțat prin **Decizia nr.382 din 28 mai 2019**,

precitată, paragraful 26. Prin aceeași decizie, paragrafele 27 și 28, Curtea a reținut, în esență, că regimul juridic de bunuri abandonate conferit bunurilor rămase în patrimoniul persoanei juridice după dizolvarea de drept a acesteia și radierea, din oficiu, din registrul comerțului este, în concepția legiuitorului, consecința pasivității persoanei juridice în îndeplinirea unor obligații ce îi reveneau pe parcursul derulării procedurii prevăzute de actul normativ criticat. Curtea a mai reținut că exigența cu care legiuitorul reglementează organizarea și funcționarea societăților comerciale se datorează implicațiilor profunde produse de prezența societății comerciale în mediul economic, ca principal vector al vieții comerciale, **însă legiuitorul nu poate converti neglijența sau pasivitatea persoanei juridice într-o sancțiune disproporționată, de natură să afecteze iremediabil dreptul de proprietate al acesteia.**

43. În jurisprudența sa, Curtea a statuat că, potrivit art.44 alin.(1) din Constituție, legiuitorul este în drept să stabilească conținutul și limitele dreptului de proprietate. De principiu, aceste limite au în vedere obiectul dreptului de proprietate și atribuțiile acestuia și se instituie în vederea apărării intereselor sociale și economice generale sau pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale altor persoane, **esențial fiind ca prin aceasta să nu fie anihilat complet dreptul de proprietate** (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.19 din 8 aprilie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.105 din 24 mai 1993). De asemenea, prin Decizia nr.59 din 17 februarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.203 din 9 martie 2004, Curtea a statuat că în temeiul art.44 din Constituție, legiuitorul ordinar este competent să stabilească cadrul juridic pentru exercitarea atribuțiilor dreptului de proprietate, în accepțiunea principială conferită de Constituție, în așa fel încât să nu vină în coliziune cu interesele generale sau cu interesele particulare legitime ale altor subiecte de drept, instituind astfel niște limitări rezonabile în valorificarea acestuia, ca drept subiectiv garantat. Prin urmare, în jurisprudența sa, Curtea a subliniat că dreptul de proprietate, ca drept fundamental, nu este un drept absolut, ci poate fi supus anumitor limitări, potrivit art.44 alin.(1) din Constituție, însă limitele dreptului de proprietate, indiferent de natura lor, nu se confundă cu însăși suprimarea dreptului de proprietate (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.430 din 24 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.50 din 21 ianuarie 2014).

44. De asemenea, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, de principiu, legiuitorul este ținut de o condiție de rezonabilitate, respectiv să fie preocupat ca exigențele instituite să fie îndeajuns de rezonabile încât să nu pună sub semnul întrebării însăși existența dreptului (a se vedea în acest sens Decizia nr.462 din 17 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.775 din 24 octombrie 2014).

45. Aplicând aceste considerente de principiu la prezenta cauză, Curtea reține că încadrarea printr-o lege, a bunurilor rămase în patrimoniul persoanei juridice după radierea acesteia din registrul comerțului ca *bunuri abandonate sau ca bunuri fără stăpân ori bunuri provenite dintr-o moștenire vacantă* și trecerea acestora în proprietatea privată a statului/unităților administrativ-teritoriale, impune **analizarea de către Curte a modului în care legiuitorul a respectat această condiție de rezonabilitate, întrucât, prin efectul prevederilor de lege criticate, s-ar putea produce un dezechilibru între interesul statului/unităților administrativ-teritoriale și cel al persoanei juridice, în defavoarea acesteia din urmă.**

46. Prin urmare, Curtea va analiza în ce măsură ingerința etatică asupra dreptului la de proprietate privată reprezintă o limitare rezonabilă, care să nu fie disproporționată în raport cu scopul urmărit de legiuitor, având în vedere „**testul**” de proporționalitate structurat în jurisprudența sa. Astfel, orice măsură luată trebuie să fie adecvată - capabilă în mod obiectiv să ducă la îndeplinirea scopului, necesară - indispensabilă pentru îndeplinirea scopului și proporțională – să asigure justul echilibru între interesele concurente pentru a fi corespunzătoare scopului urmărit (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.662 din 11 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.47 din 20 ianuarie 2015, paragraful 28).

47. În prezenta cauză, Curtea reține că scopul urmărit de legiuitor este unul legitim, și anume acela de a responsabiliza, disciplina și totodată de a sancționa persoana juridică/societatea comercială pentru nerespectarea dispozițiilor legale care instituiau obligația de majorare a capitalului social la nivelul minim prevăzut de lege, o primă consecință fiind dizolvarea de drept a societății ca sancțiune, iar ulterior, ca urmare a pasivității și lipsei de diligență a acesteia, radierea din registrul comerțului. Instanța constituțională reține însă că **opțiunea legiuitorului de a califica bunurile rămase în patrimoniul persoanei juridice după radierea acesteia, ca fiind bunuri abandonate sau bunuri fără stăpân nu este o măsură necesară atingerii scopului menționat, ci, dimpotrivă, reprezintă o măsură disproporționată care depășește cadrul constituțional referitor la garantarea dreptului de proprietate privată.** Astfel, scopul urmărit de legiuitor putea fi atins prin atribuirea asociaților/acționarilor societății dizolvate a bunurilor rămase în patrimoniul persoanei juridice după radierea acesteia din registrul comerțului, în acest sens, fiind, de altfel, și prevederile art.237 alin.(13) din Legea nr.31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare. În acest context, Curtea

reține că, de vreme ce scopul legiuitorului, constând în sancționarea persoanei juridice pentru nerespectarea reglementărilor specifice aplicabile în sfera activității sale economice, putea fi atins prin modalitatea mai sus menționată, **măsura trecerii acestor bunuri în proprietatea privată a statului sau a unităților administrativ-teritoriale este una excesivă**, ducând la ruperea justului echilibru care trebuie să existe între drepturile și interesele în concurs, respectiv interesul statului de lua măsurile necesare în vederea fluidizării și simplificării procedurilor, precum și a asigurării transparenței în mediul de afaceri, deci a desfășurării în condiții optime a activității economice, pe de o parte, și dreptul de proprietate al persoanei juridice, pe de altă parte (a se vedea, în același sens, Decizia nr.382 din 28 mai 2019, anterior citată, paragraful 32).

48. Modulurile specifice de dobândire a dreptului de proprietate privată de către stat sau de către unitățile administrativ-teritoriale, precum cele prevăzute de art.477 din Codul civil de la 1864 [actual art.553 alin.(3) și art.562 alin.(2) din Codul civil din 2009], la care face trimitere art.7 din Legea nr.314/2001, nu pot fi antepuse și nici nu pot înlătura transmiterea patrimoniului unei societăți comerciale dizolvate (la cerere sau de drept), cu sau fără lichidare și radiate în oficiu, către asociații sau acționarii săi, dacă nu sunt îndeplinite exigențele constituționale pentru a opera o expropriere ori pentru a fi dispusă măsura confiscării. Măsura legislativă a trecerii bunurilor societății radiate în proprietatea statului nu poate fi justificată doar de preocuparea legiuitorului de a evita situația existenței unui bun fără stăpân, folosind prezumția legală instituită prin art.7 criticat potrivit căruia, la data radierii societății, nu exista niciun titular al dreptului de proprietate, iar bunurile societății erau asimilate bunurilor fără stăpân, fără a verifica condițiile legale și a urma procedurile specifice fiecărui mod de dobândire a dreptului de proprietate reglementat prin dispozițiile art.477 din Codul civil de la 1864.

49. Astfel, art.477 prevedea transmiterea în proprietatea statului a bunurilor provenite din moșteniri vacante, precum și a celor deținute de persoanele care mor fără moștenitori. În prezent, potrivit art.1138 teza întâi din Noul Cod civil, *„Moștenirile vacante revin comunei, orașului sau, după caz municipiului în a cărei raza teritorială se aflau bunurile la data deschiderii moștenirii și intră în domeniul lor privat”*, în noua codificare civilă dreptul statului fiind restrâns la dobândirea succesiunilor vacante aflate în străinătate. Pentru a opera transmisiunea bunurilor dintr-o moștenire vacantă, trebuie urmată procedura legală stabilită prin art.82 din Legea notarilor publici și a activității notariale nr.36/1995, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.237 din data de 19 martie 2018, notarul public fiind cel care constată, la cerere, că o succesiune este vacantă, eliberând certificatul de vacanță succesorală după expirarea termenului legal de acceptare a succesiunii. În situația în care unicul asociat sau toți asociații/acționarii societății dizolvate și radiate ar fi decedat ulterior datei radierii, fără a avea moștenitori legali sau testamentari care să culeagă moștenirea, bunurile din masa succesorală ar fi revenit sub forma moștenirii vacante, statului. În situația în care la data radierii societății, nu a fost identificat niciun asociat sau acționar, neputând fi aplicate regulile reprezentării succesoriale, bunurile din patrimoniul societății radiate ar fi revenit statului ca bunuri fără stăpân.

50. Aceeași destinație ca și moștenirile vacante o au și imobilele cu privire la care s-ar fi renunțat la dreptul de proprietate, fiind bunuri abandonate sau fără stăpân în sensul prevăzut de art.477 din Codul civil din 1864 [în prezent, art.562 alin.(2) din noul Cod civil care prevede că *„proprietarul poate abandona bunul sau mobil sau poate renunța prin declarație autentică la dreptul sau de proprietate asupra bunului sau imobil înscris în cartea funciară”*], aceste bunuri urmând să fie dobândite în proprietate de unitățile administrative teritoriale locale (comuna, orașul sau municipiul) în raza cărora se află bunurile sau de către stat, dacă bunurile sunt situate în străinătate.

51. Abandonarea bunului mobil și renunțarea la dreptul de proprietate asupra bunului imobil au un cadru propriu de reglementare, ca moduri de stingere a dreptului de proprietate cu consecința transmiterii bunurilor către unitățile administrativ-teritoriale locale, neputând fi prezumate, fiind necesară o procedură de verificare a îndeplinirii condițiilor legale cerute ad validitatem.

52. În consecință, în mod similar cu cele statuate în decizia anterior menționată, și în prezenta cauză Curtea reține că prin atribuirea regimului de bunuri abandonate sau de bunuri fără stăpân sau provenind din moșteniri vacante acelor bunuri existente în patrimoniul societăților dizolvate de drept conform Legii nr.314/2001, la data radierii acestora, legiuitorul a instituit o sancțiune juridică pentru lipsa de diligență a persoanei juridice care depășește limitele a ceea ce este necesar pentru atingerea scopului avut în vedere, iar măsura legislativă adoptată de legiuitor este una de natură să deturneze scopul pe care acesta și l-a propus să-l realizeze, respectiv responsabilizarea/disciplinarea persoanei juridice. Nu se mai poate vorbi deci, despre un scop legitim, ci se pune problema îmbogățirii fără justă cauză a statului, această măsură nefiind motivată de interesul sau de utilitatea publică, ci echivalează atât cu o **expropriere, contrară art.44 alin.(3) din Constituție**, întrucât operează în alte condiții decât cele stabilite prin Legea fundamentală, respectiv nu este o expropriere pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire, cât și cu o **confiscare** a patrimoniului

persoanei juridice, consecința fiind suprimarea dreptului de proprietate al persoanei juridice și, implicit, al asociațiilor/acționarilor acesteia. Or, așa cum a reținut Curtea Constituțională prin Decizia nr.662 din 11 noiembrie 2014, precitată, statul are nu doar obligația negativă de a nu adopta măsuri care să afecteze proprietatea, ci și obligația pozitivă, de a asigura, cu alte cuvinte, de a garanta dreptul de proprietate privată. Prin urmare, textul constituțional al art.44 determină, pe lângă obligația negativă a legiuitorului de a nu interveni printr-o dispoziție legislativă de stabilire a unei condiții excesive, în sensul de a împiedica titularul dreptului de proprietate să se bucure de plenitudinea dreptului său, și o obligație pozitivă a acestuia de a asigura valorificarea acestui drept și de a proteja titularul dreptului de proprietate.

53. În prezenta cauză, Curtea reține așadar că legiuitorul nu și-a îndeplinit obligația negativă de a nu interveni în dreptul de proprietate privată, fiind afectată însăși substanța dreptului de proprietate, măsura legislativă criticată neputând fi calificată ca fiind conformă cu dispozițiile art.44 din Constituție.

54. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art.146 lit.d) și al art.147 alin.(4) din Constituție, al art.1-3, al art.11 alin.(1) lit.A.d) și al art.29 din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Irimia Ion în Dosarul nr.2196/120/2019 al Curții de Apel Ploiești – Secția a II-a civilă și constată că dispozițiile art.7 din Legea nr.314/2001 pentru reglementarea situației unor societăți comerciale sunt neconstituționale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Ploiești – Secția a II-a civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 9 iulie 2024.